

Bůh Vykupitel

Texty na tento týden

Ř 1,18; Gn 3,15; Ř 16,20; 1Pt 1,19; Mk 10,32–45; Mt 27,46

Základní verš

Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení. (Zj 5,12)

Hlavní myšlenka

Trojediný Bůh není jen naším Stvořitelem, ale i naším Vykupitelem.

Minulý týden jsme se soustředili na Boha jako na Stvořitele. Tento pohled na Boha samozřejmě není jediný. Bůh se nám představuje i jako Vykupitel. Tyto dvě Boží charakteristiky jsou neoddělitelně spojeny. Hřích má na stvoření tak hrozný, destruktivní účinek, že pouze samotný Stvořitel mohl vyřešit problém hříchu. Učinil tak v osobě Ježíše Krista.

Apoštol Pavel Efezským napsal: „Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev“ (Ef 2,13). Bůh chce zachránit každého člověka. Každého hříšníka chce přivést k sobě. Zachránění pro věčnost nejsme na základě našich skutků ani na základě našeho jednání či snažení, ale prostřednictvím Boží milosti projevené na kříži. Kristus nesl Boží hněv proto, aby ho nemusel nést nikdo z nás. To je podstata plánu spasení.

Sboru v Korintu Pavel adresoval tato slova: „Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží“ (1K 1,18). Bláznovství kříže spočívá v tom, že se člověku zdá tato myšlenka zcela absurdní: Bůh, nekonečný svatý Stvořitel, se stal obětí, aby zachránil hříšné lidské bytosti, dokonce i své nepřátele. Bůh vzal na sebe trest za hřích, aby ho nemuseli nést lidé. Záchrana člověka je nezaslouženým darem Boží milosti. Důsledkem přijetí vykoupení je smíření s Bohem, v němž člověk zakouší jeho láskyplné přijetí a hlubokou vděčnost. Jen těžko se to chápe. Chvála Hospodina je tou nejlepší odpovědí na vše, co pro nás udělal.

U kříže

“Mějme na paměti, že za nás Kristus umíral v době, kdy jsme si zasloužili Boží odsouzení. ⁷A to je co říci, protože i za nejušlechtilějšího člověka málokdo takovou obět' podstoupí. ⁸Nám však Bůh dokázal svou lásku právě tím, že Kristus zemřel za nás, třebaže jsme byli špatní.

(Ř 5,6–8; SNC)

Osobní studium

Na kříži, na tom nepochopitelně ponižujícím nástroji poprav, se Bůh stal vítězem a porazil svého nepřítele. Lásky, spravedlnosti a soucit se spojily do jednotného dynamického skutku. Bůh odpouští hříšníkům tím, že sám (vlastním životem) platí cenu za hřích a svým utrpením vyrovnává trest, který nám náležel. Na Golgotě Bůh zjevuje, jak drahé je odpuštění, jak velká je cena svobody a jak nezměrná je jeho láska.

Kristus nezemřel proto, aby v Božím srdci vytvořil místo pro jeho lásku k nám či aby ho přesvědčil, že nás má přece jen milovat. Opak je pravdou. Podle Ježíšových slov, Otcova láska je zdrojem a ne důsledkem vykoupení (J 3,16.17). Boží láska se nezrodila jako odpověď na Ježíšovu obět'. Kristus za nás zemřel, protože nás Bůh miloval. Cílem Kristovy oběti nebylo přesvědčit Otce, aby miloval ty, které předtím nenáviděl. Kristova smrt nevyvolala lásku, jež by předtím neexistovala, ale byla potvrzením lásky, která byla od věčnosti v Otcově srdci. Všimni si, jak naléhavě Ježíš přesvědčuje posluchače o této pravdě u Jana 3,16.17 a 16,26.27.

Skutečnou tragédií je, že jsme vinou hříchu přišli o pravé poznání Boha. Zhřešili jsme proti Bohu, ale většinou vůbec nevnímáme hloubku a dosah našich hříchů. Necítíme potřebu uznat vinu a vyznat své hříchy. Snadno se můžeme stát lhostejnými k tomu, jak hrůzný je ve skutečnosti hřích. Moderní náboženské citění nebere hřích vážně, neví, co to znamená, vzepřít se hříchu a zprotitiv si ho (Žd 12,4). A protože hřích v nás již nevyvolává pocity hněvu, je pro nás těžší si uvědomit, že vzbuzuje hněv ve svatém Bohu.

Apoštol Pavel nemluví jen o Boží lásce, ale i o Božím hněvu. Římanům napsal: „Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu“ (1,18). Tímto silným výrokem Pavel připravuje čtenáře na podrobné vysvětlování (až po Ř 3,20) toho, jaká léčba je nutná k překonání celosvětové nadvlády hříchu.

Evangelium znamená, že Bůh je nejen vítězem nad našimi hříchy, ale i obětí za ně. Dodržuje smlouvu se svým lidem, i když ji porušují neposlušností a hříchem. Boží láska nevede k neutrální toleranci hříchu a zla, ale k triumfálnímu vítězství. Právě proto, že Bůh je láska, staví se proti hříchu a zlu, aby již více nekazily a neničily jeho milované děti. Smrt, kterou Bůh podstoupil na kříži, je cenou, jíž ve své lásce zaplatil za naše selhání – protože miluje i hříšníky.

Aplikace

Proč máme brát hřích vážně? Které své hříchy zlehčuješ? Proč? Co s tím můžeš udělat?

Evangelium ve Starém zákoně

Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.

(Gn 3,15)

Bůh pokoje už brzy rozdrtí satana pod vašima nohama. Milost našeho Pána Ježíše s vámi.

(Ř 16,20; B21)

Váš otec Abraham zajásal, že spatří můj den; spatřil jej a zaradoval se.

(J 8,56)

Osobní studium

Způsob, jakým je vyjádřeno první zaslíbení záchrany v Písmu, je pozoruhodný. Adam a Eva zhřešili. Na vlastní kůži pocítují důsledky velkého sporu mezi dvěma proti sobě stojícími stranami. Pro lidi, kteří zhřešili a jejichž přirozenost je nyní táhne do hříchu, jde o velmi vzácné zaslíbení. Bůh slibuje, že velký spor mezi dobrem a zlem nebude věčný. Hlava nepřítele bude jednoho dne „rozdrčena“. V této stati (Gn 3) je velký spor zjeven poprvé. Dovídáme se zde zároveň, jak tento spor skončí.

V Gn 22,1–19 je vykreslen nádherný obraz smíření. Abraham a Izák jdou společně přinést obět. Jejich obětování je předobrazem oběti, kterou později přinese Otec a Syn. Všimni si například častých zmínek o „otci a synovi“. Společně putují na horu, aby přinesli obět. Syn nese dřevo a otec nástroje na obět (oheň a nůž). Izák, mnohem mladší než jeho otec, mohl na hoře obětování svého otce přemoci. Ale místo toho vidíme dva zázraky: otec se vzdává svého syna a syn se vzdává svého života.

Jak nádherný obraz Kristovy obětní smrti za nás! Tato scéna, ať už byla jakkoli silná a dojemná, se ukázala jen jako nepatrný předobraz toho, co se odehrálo o mnoho staletí později, kdy na téže hoře jiný Otec obětoval svého Syna. Tentokrát však nebylo připraveno zvíře, které by mohlo být obětováno místo syna. Otec se skutečně vzdal svého Syna a Syn se vzdal svého života.

Tam, na vrchu Mórija, svět uviděl skrze Abrahama a Izáka nesmírně strhující obraz (avšak stále jen obraz) plánu spasení. Právě v tomto příběhu si můžeme poprvé uvědomit, jak nesmírnou cenu bylo třeba přinést za naše vykoupení.

Aplikace

Uvažuj nad textem z Janova evangelia 8,56 v souvislosti s obětováním Izáka. Proč Bůh Abrahama vyzval, aby obětoval svého syna? Co se Abraham dozvěděl o Bohu, když Bůh obstaral ovečku k obětování namísto Izáka? Co dnes uděláš jako odpověď na Ježíšovu obět na kříži?

Poznámky

Záchrana u proroka Izajáše

³Údělem toho muže byl jen zármutek a neustálé utrpení. Opovrhovali jsme jím a nevážili si ho. Každý z lidí od něj odvracel svou tvář. ⁴On však přesto na sebe vzal naši slabost a nesl naše soužení. Zatímco my jsme se domnívali, že ho tak postihl a ztrestal Bůh, ⁵on trpěl za naše vlastní provinění a klesal pod tíhou našich nepravostí. Vzal na sebe odplatu za naše špatnosti, aby nám přinesl pokoj. Uzdravil nás svými ranami a utrpením.

(Iz 53,3–5; SNC)

²¹Taková utrpení jsou jen částí toho, co zakusil pro nás Kristus, který se v tom stal naším příkladem. Proto ho následujte! ²²On nikdy nezhřešil, nikdy nevyslovil lež; ²³snášel urážky, ale sám neurážel; když trpěl, nehrozil, ale ponechával vše Bohu, který soudí spravedlivě. ²⁴On sám nesl naše hříchy na sobě, když zemřel na kříži, aby nám dal sílu skoncovat s hříchem a žít novým životem. Jeho utrpením jsme byli uzdraveni. ²⁵Byli jste jako ovce, které zabloudily, ale nyní jste navraceni ke svému pastýři a strážci.

(1Pt 2,21–25; SNC)

Osobní studium

Na cestě do Emauz Ježíš učil své zkroušené učedníky o smíření „počínaje Mojžíšem a všemi proroky“ (L 24,27; B21). Je velmi pravděpodobné, že mezi proroky, které Ježíš zmínil, patřil i prorok Izajáš.

U Izajáše 53 je Ježíš popsán jako trpící služebník. Podrobnosti v této kapitole nám pomáhají lépe pochopit velikost Kristovy oběti. Přestože je v této pasáži mnoho úžasných myšlenek, jedna z nich je opravdu mimořádná. Je to zástupná oběť tohoto trpícího služebníka. Všimni si všech textů z Iz 53, které popisují, jak bere na sebe odplatu za hříchy lidí. Toto téma se zde stále znovu opakuje. Učí nás, že základem spasení a usmíření je Ježíšova smrt za nás. Jako hříšníci, kteří porušili Boží zákon, nemůžeme udělat nic, abychom napravili svůj vztah s Bohem. Žádné naše dobré skutky nemohou překlenout propast mezi námi a Bohem. Ježíš zaplatil za hřích místo nás a pak nám nabídl svou dokonalou spravedlnost, kterou můžeme získat vírou. To byla jediná možnost naší záchrany.

Pokud by nás naše skutky nějakým způsobem smířily s Bohem, pak by za nás Ježíš nemusel zemřít. Skutečnost, že usmíření nevyžadovalo nic menšího než Ježíšovu smrt, by měla být pro nás důkazem, že si sami nemůžeme zasloužit spasení. Je to Boží dar.

V Izajáši 53 nacházíme teologické vysvětlení kříže. Ačkoli je v symbolu kříže skryto vícero poselství, představuje především Krista, jenž zemřel za naše hříchy a nesl na sobě trest, který jsme si zasloužili my. Nádherně to vysvětluje apoštol Petr ve svém prvním listě (viz 1Pt 1,18–20; 2,21–25).

Aplikace

Uvažuj nad souvislostmi mezi Izajášovým proroctvím z 53. kapitoly a posledními chvílemi Kristova života. Co pro tebe znamená Kristova oběť? Jak ovlivňuje tvůj život? Jak ovlivnila nebo ovlivní tvůj dnešní den?

Evangelium a kříž

⁴²Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; ⁴⁴a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. ⁴⁵Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“

(Mk 10,42–45)

Osobní studium

Myšlenka, že Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi, přesahuje možnosti našeho uvažování. Kristus vykonal mnoho zázraků, které byly zároveň znamenými jeho moci. Ve svých kázáních pronášel hluboké myšlenky, jež podněcují ke změně života. Jeho život a služba byly mimořádné. To vše bylo však jen součástí jeho hlavního poslání. Kristus se vzdal slávy nebes a přišel sem, do tohoto hříchem sužovaného světa, aby nám ukázal, že mu na nás opravdu záleží. Kristus přišel, aby obětoval svůj život.

Ve všech čtyřech evangeliích vidíme, jak se Ježíš snaží připravit učedníky na svou smrt. Jejich oddanost Ježíši spojená s nadějí na příchod Mesiáše jako politického vůdce jim zabránila, aby jeho slova pochopili. Text z úvodu dnešní lekce je Ježíšovou odpovědí na Jakubovu a Janovu žádost o prominentní postavení v nebeském království (v. 35–37), kterou nepochopitelně vyslovili hned po Ježíšově předpovědi svého utrpení a své smrti (v. 33.34).

Večer před tím, než byl popraven, Ježíš slavil Pesach (Velikonoce) se svými učedníky. Potom jim řekl, že tato událost se má slavit, dokud znovu neprijde. Ustanovení Večeře Páně – jediného památného aktu, který Ježíš osobně nařídil – není památkou na jeho vtělení, zázraky, podobenství, učení, ale pouze na jeho smrt. Sám Kristus chtěl, abychom si jej připomínali především pro smrt, kterou za nás podstoupil.

Záznamy evangelií přinášejí zprávu o životě Mesiáše. Největší důraz je kladen na události spojené s ukřižováním. Zázrak vtělení je zaznamenán pouze Matoušem a Lukášem. Pouze dvě kapitoly v každém z těchto evangelií hovoří o Ježíšově početí a narození. Marek a Jan se o Kristově narození vůbec nezmiňují. V jejich evangeliích Ježíš přichází na scénu už jako dospělý.

Všichni čtyři evangelisté však zdůrazňují poslední týden Kristova života a jeho smrt. Cíleně se zaměřují na poslední dny Ježíšova života, které zabírají třetinu až polovinu záznamu v jednotlivých evangeliích. Čtenář je tak nutně konfrontován s velkým vykupitelským činem Boha.

Aplikace

Podívej se na svůj život, na svou minulost, na své chyby a své hříchy. Je bláznovstvím myslet si, že by nás jakékoli naše skutky mohly smířit s Bohem. Proč by měla být Ježíšova smrt za tvé hříchy středem tvého života? Jakou naději máš bez Ježíšovy oběti?

Poznámky

Výkřik na kříži

⁴⁵V poledne nastala tma po celé zemi až do tří hodin. ⁴⁶Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, to jest: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

(Mt 27,45–46)

Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obět modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí; a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel.

(Žd 5,7)

Osobní studium

V současnosti se často zdůrazňuje pocitové prožívání víry. To má oslovit dnešního postmoderního člověka, kterému tolik nezáleží na poznání pravdy, jako spíš na tom, aby víra byla opravdová a živá. Přílišný důraz na emocionalitu však může být nebezpečný. Zároveň je však třeba přiznat, že Bůh se nedá vtěsnat do teologických pouček. Naše konstatování, že „Kristus za nás zemřel na kříži“ a že jeho smrt byla „příkladem nesobecké lásky“, může být povrchní. Ježíšova smrt určitě byla i příkladem nesobecké lásky. Pokud však bereme v úvahu náš hříšný stav, bylo zapotřebí mnohem více než „příklad nesobecké lásky“, aby-chom byli vykoupeni. Vyžadovalo to, aby Bůh sám na sobě nesl plnou tíhu důsledků hříchu.

Ježíš na kříži volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46). Tento výkřik nám pomáhá lépe porozumět intenzitě Kristovy oběti. „Pán slávy tedy umíral jako výkupné za spasení lidstva. ... Kristus jako náš zástupce a naše útočiště nesl nepravosti nás všech. Byl považován za přestupníka, aby nás mohl vykoupit a zachránit před odsouzením podle zákona. ... Spasitel neviděl za hranice hrobu. ... Kristus se bál, že hřích se Bohu natolik protiví, že by jejich odloučení mohlo být věčné. ... Vědomí hříchu, který obracel Otcův hněv proti němu jako zástupci člověka, ztěžovalo Kristu jeho úděl natolik, že mu puklo srdce.“ (TV 483.484)

Ježíš vysílá tuto modlitbu k Bohu místo k Otcí, jako to dělával vždycky předtím. Kristův výkřik z kříže není jen jakýmsi znamením pro nás, které nám má pomoci uvědomit si, že nás má rád. V tomto výkřiku Bůh vydává sám sebe smrti, aby nás vytrhl z jejich spárů. Sám Bůh umírá smrtí, kterou nám všem přinesl hřích. To my jsme ji měli podstoupit, nám byla určena, ne svatému Bohu.

Tři evangelia zaznamenávají, že Ježíš volal z kříže, když umíral. Tyto výkřiky jsou zmíněny i v Listu Židům 5,7. Ježíšův výkřik opuštěnosti je nejpronikavějším křikem v Bibli. V evangeliích není výrok, který by mohl soupeřit s tímto Ježíšovým výkřikem z kříže. V Ježíšově výkřiku můžeme poznat, co všechno byl Hospodin ochoten podstoupit, aby nám přinesl spasení.

Aplikace

Cena, kterou Boha stálo naše vysvobození z hříchu, byla obrovská. Jen díky Ježíšově oběti máme zaslíbení věčnosti a světa bez hříchu. Jen díky Ježíšově oběti se můžeme nazývat Božími dětmi. Co je příčinou toho, že na Ježíšovu obět tak často zapomínáme a chováme se (v církvi i v osobním životě), jako kdyby bylo křesťanství jen naším koníčkem a církev jen jakýmsi klubem? Co se s tím dá dělat?

Podněty k zamyšlení

„Jak jsem neschopná a nedokonalá ve vyjádření myšlenek, jež spalují mou duši! ... Nevím, jak se vyjádřit, jak perem popsat široké téma Kristovy smírné oběti. Nevím, jak vyjádřit tento spásný čin s takovou silou, s jakou ho vidím před očima. Třesu se strachem, že zlehčím neuvěřitelný plán záchrany obyčejnými slovy.“ (3TT 115)

„Nekonečná milost, láska a oběť Ježíše Krista, to jsou vhodné náměty pro naše uvažování. Přemýšleme o charakteru našeho Zachránce a o službě, kterou nyní pro nás koná u Boha jako náš zástupce. Více si važme toho, co vykonal, aby lidstvo zachránil od zla a jeho důsledků. Naši víru a lásku posílí přemýšlení o nebeských skutečnostech. Naše modlitby se stanou pro Boha přijatelnější, protože se v nich bude stále více projevovat naše víra a láska. V našich modlitbách se bude projevovat, že Bohu více rozumíme a že mu více důvěřujeme. Každý den si budeme uvědomovat jeho moc, která je schopna zachránit všechny, kdo k němu přijdou prostřednictvím Ježíše Krista.“ (CVP 103; SC 89)

Otázky k rozhovoru

- 1. Bůh je v Bibli představen jako ten, který nekonečně miluje hříšníky, ale nemilosrdně nenávidí hřích. Někteří křesťané si při představování Božího charakteru vybírají jen jedno nebo druhé. Proč je Boží láska k hříšníkům ve skutečnosti jedním z hlavních důvodů, pro které Bůh nenávidí hřích?*
- 2. Boží lásku si nelze představovat jen jako křehkou a přelétavou náklonnost, kterou lidé cítí jeden k druhému. Co nás Kristovo dílo učí o jeho božské lásce?*
- 3. Jak nám porozumění Boží svatosti v protikladu k lidské hříšnosti pomáhá lépe pochopit, proč bylo k našemu spasení třeba tak vzácné oběti?*
- 4. Zamyslete se nad příběhem Abrahama a Izáka z Gn 22. V čem nám tento příběh pomáhá pochopit podstatu Kristovy oběti za nás? V čem je naopak pouze nedokonalým předobrazem toho, co symbolizuje?*

Shrnutí

Od prvních stránek knihy Genesis Bible ukazuje na Kristovu oběť na kříži, kde zemřel smrtí hříšníka, aby nás vykoupil z věčné smrti, jež je výsledkem hříchu. Bible používá různé symboly a metafory k popisu Kristovy smrti. Pokud by někdo potřeboval důkaz o tom, že nás skutky nemohou zachránit, najde je v Ježíšově smrti na kříži. Co k tomu mohou padlé bytosti přidat?

Poznámky